

LIETUVIŠKASIS

BALSAS.

METAS ANTRAS. Tas laikraštis yra turtu LIETUVOS MYLETOJU. REDITOJAS JONAS SZLUPAS.
NAUJAS JORKAS, 29 d. gegužės mėn. 1886 m. „LIETUVIŠKASIS BALSAS“ IŠEJNA 2sąk ant mėnesio.
KASZTUOJA ANT METU 2 DORIELU, O AUROPOJE 2½ DOR. ATSKIRAS NUMERIS 8 CENTAJ. UŽ COLI APGARŠINIMU
ANT METU 10 DORIELU, O WIENA SYKIGARSINANT 20 CENTU UZ KOZNA EJLUKE. ADRESAS REDYSTES: JONAS
SZLUPAS, 43 SPRING STREET, NEW YORK. ENTERED AT THE POST OFFICE AT NEW YORK AS SECOND CLASS MATTER.

KO MUMS REIKIA.

[Tąsa.]

Nesenei 'Dniewnik Warszawskij' werkdamas -szaukėsi prie waldžiu, idant jos ką norint darytu, nės rusu žalnėrė apsiženyja su lenku mergomis ir pasilieka lenkais, prapūdami dėl rusu tautos. Kada lenkiszkas laikraštis 'Chwila' atsakė, kad nors keletas rusu begu ir pawirsta i lenkus, ale wis lenku pusėje sziamė atsitikime buwa minusai, Dniewnik suriko baisiu balsu, kad rusu pusėje negali ir neturi buti nei wieno minuso, ir patarė waldžioms iwesti tas paczias prowas dėl maiszytu giminiu, kokios yra Lietuwoje. Czion turime paraminti werkianti raszytoją Dniewniko, kad tiejie minusai ir prie neteisingu prowu Lietuwoje (jos ir Lenkijoje wienokios) ar atsitinka, ale jei ju yra mažiaus, tai tik dėlto, kad lietuwei ir sawo pusėje tu minusu negeidžia, dėlto czia ir maiszytu bandu yra mažiaus. Czionai ir baisiausiausios ir neteisingsiausios prowas nėko nepadarys, nės gywenimas ir jo reikātai wis sawo isztaisys; mės sawo pusėje nenorėdami minusu geisti tik galėtumėme, idant maiszymai tokie butu wisai uždrausti. Kijewlanin denuncijawoja kuningus nepri-lankius norams Dniewniko (kad minusu nebutu dėl rusu) ir draudžiancius katalikėms eiti už rusu.

Rusu laikraszezei, o labiausei 'Moskowskija Wiedomosti' su parsidawusiu musu wiengencziu Muraszka, randa teisybę lietuwius, ale tiktai dėlto, kad juos pakelti i waidą su lenkais, idant tuomi pacziu užwerti akis lietuwiu no ju tik-

ru reikālu. Kada rusams yra reikalingas musu waidas su lenkais, tąsyk stojasi musu užtarėjais, apwerkia prispaudimą musu no lenku, nors lenkai neturėdami szendien waldžios, ir norėdami spausti negali, nės tuomi nori priwersti wyresnybę prie iszdawimo nauju represiju, ale iszdawę jas, kad musu tolaus waidas jau nereikalingas, taria mums: 'Der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen'. Kada mės, iki sziuolaik wis paklusni paliepipimams parsidawusiu rusu laikraszeziu, waidyjomėsi su lenkais, rusai buwo musu užtarėjais, ale kada reikālas perėjo, represija iszduota dėl lenku lygei ir mus siekia. Tokiu dalyku no lenk-meczio mės sawo rankomis botagą dėl musu plākimo wijome, o dar tankei ir szendien ji wejame. Paklauskiame, ką gi laimėjome su waidais? - laimėjome, kad szendien mokytam lietuwiui newalė žiamės pirkti, nės ji kaipo katalikų laiko už lenką; po ploszeziumi apgynimo no sulenkinimo uždraudė mums mokslawietėse mokintiesi lietuwiszkos kalbos, uždraudė kningas spaudinti. Nereikia mums užtarimu rusu, nereikia ir geradėjyszeiu ir małonių, ale neszdami lygei, o kituose dalykuose ir daugiau apėru dėl reikālu waltstijos, galime reikātauti teisybės. Apginti no lenku, tegul tik mums bus daleista, mės patys atsiginsime sziamė sawo ir lenku padėjime. Dowanu ir małonių, nors nei jokių negawome, bet už iszmislytas liepia mums brangei mokėti, o už tikras gal nei iszsimokėti neistengtumėme. Dėlto klauskiame sawęs, ar yra musu reikālu, ar kitokiu jau neturime, kaip tik isztraukinėjimą keptu karwelu isz ugnies dėl rusu

nėkada nepakakintos garbės? Gal tas sunkus gyvenimas, kokiamė esame pastatyti, tiktai kora už kokius tai nusidėjimus, ir gal jis persimainys per kokias nors geradėjystes waldžiu? Taip mums galėjo rodytiesi pradžioje, tuojau po lenkmeccziui, galėjome tikėti, kad nauji ponai musu, kurie sawo lupomis apsiireiszkė apgynėjis lietuwiu, ale czwertis jau pasibaigiancio amžiaus prispaudimu, represiju, nustumimu, uždraudimu, myniojimo, propagandos neužkentimo juiu laikraszcziuose, kokius tarp wisu swėto publicistikoje rasti negalėtum, gal ir tai retai tik madžjariszskame laikrasztyje 'Fuegetlenseg', — nors nežinome, už kokias kaltes musu, nės prie ju neprisijausdami ir nežinome, galėjo jau mus izmokinti gana, kad czionai nėko gero negalime laukti. Isz geros wales rusai wiszką mums atėmė, o nėko neduos. Tą, ką turime czionai, — lygei, jei ne daugiau, turi ir gal turėti kožnas swetimas, nenezantis nei jokiu sunkenybiu dėl waltstijos, atėjunas, nors jis butu papuas ar kitoks žmogėdis. Kada esame tokiamė prispaudime, rusu publicistai apjuokdami mus szaukia, idant gļautumėmėsi prie ju, idant wienytumėmėsi su rusais; ale kaipgi mės galime wienytiesi, kada mus i sawo eiles neprima, kada mums wietos tarp sawęs nepaskiria, kada musu nekenczia, nors nežinome už ką, jei bent už tai, kad norime pasilikti sawimi. Ar galima wienok, ar pritinka mums iszpildyti norus rusu ir parduoti sawo tautystę? Ne! tukstėnti sykiu atsakykiamė: ne! nėkada! kolek nors wenas lietuwis gywas yra.

Sulyginę gyvenimę lietuwiu randame, kad tiesos labiau žmoniszkos yra Wokietijoje ne kaip Rusijoje, kad wokieczei nors ir nedraugai musu, ale jie teisingesni. Peržiurėkiamė kur gali buti musu iszganymas, kur mums gļautiesi reiki? Kad dėl swetimu gaiwalu Prusu prowos yra teisingesnės ne kaip rytinėje waltstijoje, teisybė, ale Prusuose ant 45 milijonu gywentuju swetimu gaiwalu yra tiktai 5 milijonai, t. e. tiktai dewinta dalis; suprantama rodosi kožnam, kad 9 su wienu gali apsieiti taip, kaip tik jiems patinka, nės jie wis drutesni už tą wienę. Wokieczei wėl turedami lietuwius ir lenkus sawo rubežiuose, kuriu isz swetimu gaiwalu skaitlus yra didžiausias, susėdijoje turi apjakusius rusus, kurie, nors tenai kitoks yra pamatas waltstijos, mėgdžiodami wokieczius dar labiaus spaudžia swetimus gaiwalus. Dėlto žinome, kad reikale rusai nepatrauks i sawo pusę prispaustus gaiwalus Wokietijos, nės namie jie tuos paczius dar labiaus spaudžia, dėlto balsas rusu neras kļausytoju tarp tu gaiwalu. Tokiamė padėjime wokieczei, turėdami gerus ir kļausanczius ju paliepimu tarnus — rusus, gali pas sawę platinti ir sistematiszkai, nors palengwa, westi garbingę Hartmann'o idęją *ausrotten twirtu* ir nepasiduodancziu suwokietinimui gaiwalu. Padėjimas wisokiu gaiwalu ir tautu Austrijoje galėtu buti geistinas ir lietuwiams, ale Austrija per toli guli, idant ant jos užsitikėti butu galima; i Austriję gali žiurėti da lenkai ar mažarusei kaipo artimesni, ale Lietuwa jau per toli. Idant Lietuwa kada galėtu papulti waldžion Austrijos, pirma turėtu buti Rusija wisai sumyniota, ką wėl Austrijai yra sunku padaryti. Nors ji karėje ir pergaltu rusus, ale paminti wisę wakarinę dali Rusijos nedaleistu nei wokieczei nei italai. Isawwaldiszka Lietuwa wėl negalime iszsitikėti; tokios nėks nesutwers, o dėl sutwėrimo mės patys per menkė esame; ale ir sutwerta kieno norint negalėtu ilgai sawwaldiszka pasilikti, nės susėdai drutesni pergaltę wis ant galo sawwaldystę jos atimtu.

Rusijoje ant 10⁰ milj. gywentuju yra rusu tiktai 54 milijonu, o 46 milijonai iszpuoła a at swetimu gaiwalu, taigi bewiek pusė. Platindama kasmet sawo rubežius Azijoje, nės Auropoje platinti negali, daugina ir skaitlu swetimu drauge su platumu rubežiu. Wyresnybė turėdama sawiszka

arba kaip jie nori 'samobytniszka' supratimę teisybės, spati-džia wisiszka sawo kitagentiszkus gaiwalus, wienus labiau, kitus mažiaus, ale tiktai dėlto kad rusai nemėgdami labai apszwietimo, neturi daug inteligencijos, per ką neranda ir reikalingo skaitlaus spaudėju dėl wisu krasztu waltstijos ant sykiu, ale tas skaitlus didinasi, o su juomi ir platinasi rubežei prispaustu krasztu. Pradėjo prispaudimę ir nustumimę autochtonu no lietuwiu ir lenku, po tam tos downos pasiekė mažarusius, kuriems tapė uždrausti literariszki darbai, po mažarusiu nuėjo ant Kaukazo, siekė Gruziją, kurię Rusija laimėjo ne praliejimu kraujo sawo, bet gruzai užsitikėję ant prižadėjimo cėsoriaus rusu patys waldžei ju pasidawė, trokszdami tiktai užlaikymo tikėjimiszkos ir tautiszkos esybės. No užpernai prasidėjo persekiojimas armėnu, pernai uždarė ju mokslawietes. Szimet siekė priwilegijas baronu Kurszo, Widžiamės ir Igaunijos, ir samdyti laikraszczei wyresnybės pradėjo karę priesz Suomiją arba Finlandiją. Ję cėsorius szimet atlankė ir gywentojei jos karsztai ir meilingai sawo waldytoję priėmė; dėlto reikia tikėti, kad ta meilė nepasiliks be downos, ir nepereis gal ir 10 metu, o isz priwilegiju Finlandijos *nec locus ubi Troja fuit* nepasiliks. Ant tu neperstos, o sawo sistėma waldymo ir perstoti negalės — *en mengeant wieni l'appetit*. Laikraszczei teisindami neteisybę waldžios, kela ję i *soobrazenijas prawitelstwa*, arba kad Rusija tai ne Austrija, o rusai tai ne austrai, kuriems newalė yra spausti sawo padonus, užmirsza, kad priežastys czion parodytos nesumažins kartumo ir skaudėjimo no neteisybės paeinanczio. Spatstam wis tiek, kas ji spaudžia ir dėlko. Juk wardan tu soobrazeniju lygei gal atimti man paczię, seseri ar masznę, juk jas neteisingumas iszszaukė, o ne tiesos, kuriu dėl menkuju nėra despotiszkos waltstijose, kokia yra Rusija. Pernai pusoficialiszkas laikrasztis minystro Tolstojo raszė, kad drutas dėl sawęs nereikalauja prowu, jeib tik mėtyti galėtu uždraudimę. Prie tokio supratimo teisybės kļausiamė, i ką pawirsti turės prowos moraliszkos ir etiszki pajautimai? Kada waldžios mynioja krikszczioniszka kļ moralystę, kaip gi gali prisakinėti sawo padoniems elgtiesi pagal krikszczioniszka etikę, kurios paczios neszenawoja? Kęgi wertos prowos tokioje ponystėje? kur gi jieszkoti teisybės, kurios rasti negali? Wyresnybė, kuri nesi-rupina apie reikalus sawo gaiwalu, reikalaujanti tiktai apėru dėl sawo wisada tuszcziu pilwo, suprantama, kad nepagimdys tarp skriaustuju didelo entuzijazmo dėl sawo pažiuru. Waltstijose isz wisokiu gaiwalu ir fracokiu sudėtose menkesnis ir prispaustas wisada artinasi prie prispausto, nės prispaustam ir prispaudimas labiaus suprantamas ir jauzcziamas yra. Prusuose nelabai kencziama katalikiszka partija centrum, kaipo ir persekiojami socialistai susirinkimuose saimo uztaria reikalus lenku, alzata, danu, o užtartu ir lietuwiu, jei lietuwei sawo reikalus saime turėtu per ką perstatyti, ale lietuwei lyg sziolek nesuprato reikalo iszrinkimo sawo deputato. Taipogi ir czese mažesnės teisybės dėl slawu Austrijoje, labiaus prispausta czekai, lenkai, korwatai wisada wienyjosi dėl paspyrimo wieni kitu reikalu, ir gawo, ko norėjo, o skundai rusinu, kurie tais keleis waikszczioti nenorėjo, ant prispaudimo lenku rodo, kad rusinai nemokėjo stotiesi tikrais apgynėjis sawo reikalu.

Isznaikinti su wisu kokię nors tautę szendien negalime taip greitai, kaip galima buwo tai padaryti porę amziu atgal, kada gentiszkas pajautimas dar nėkur nebuwo atsiradęs. Dėl daugel gaiwalu su nauju tikėjimu ir su permaina polytikiszku rubežiu pasibaigė ir amžis gentės. Tautos Atlandywos, nupuolusios i gilumą mariu, senowėje žibancziuos ir garbingos Babylonijos, Assyrijos, Poinikijos, Aigypso, Macedonijos, Kartaginos, Peruwijos, Meksikos ir daugel kitu,

pabaigė savo amžiu, palikę wieni atminimus savo darbu, o kiti ir to nepalikę. Zydus no nutautimo užlaikę tiktai jūju tikėjimas ir fanatizmas kitu. Szendien wiskas einasi kitaip; ir didžiausiame prispaudime tauta neisznyksta, negalima ję taip isznaikinti, kaip iszrauti su szaknymis grybą girioje; tie tiktai isznyko, kurie neturi nei pajautimo nei meilės sawo tautystės, ale skaitlus tokiu szendien wis mažinasi, nės kilimas isz miego no wienu eina pas kitus. Pradžioje bėgancio amžiaus kalbanciu keltiszkaži airiu buwo isz wiso tiktai 700 dusziu, szendien jau laikanciu tą kalbą už sawo tēwiszką ir joje tiktai sznekanciu yra 1 milijonas dusziu. Apie czekus lygei pradžioje szio amžiaus nės nesznękėjo, beweik su wis ju nepažino ir rasti negalėjo, o szendien skaitlus ju pasiekia 5 milijonus. Korwatai da pusėje szio amžiaus nerandami buwo Austrijoje, kuriu szios gadynės skaitlus per eina 2 milijonu. Nei graikai nei albanai nei prie musu beweik akiu wěl rodosi užgimę bulgarai, ir didžiausiame prispaudime turku neprauwo su wisu, bet kada atsirado dirwa dėl tautiszko gywenimo, kaip kad isz žiamės iszdygo, nors pirma nebuwo randami. Tautiszkas prispaudimas walstijoje isz wisokiu gaiwalu sudėtoje negali trauktiesi amžinai nės prispauti anksti ar wėlai, žiurinti ju kulturiszką padėjimą, dėl sawo butybės apgynimo paduos wieni kitiems ranką ir pareikalą no neteisingu waldžiu ir dėl sawės teisingumo. Juo prispaudimas ir juo skaitlus prispautuju yra didesnis, tai ir czėsai atėjimo rokundos yra artimesni. Kada dėl Rusijos ateis tas czėsas rokundos, tąsyk ar mės turėsime užtarėjus, ar rasime sutikimą su kitais? Palikti wieni ir teisybės nerastumėme, nės kožnas isz kitu gaiwalu skyrimu walstijos galės mus sumynioti ir musu neklausytu, nės kiti yra drutesni už mus: lenkai ir rusai skaitlumi sawo, taipgi ir mažarusei; latwei nors menkesni skaitlumi, bet drutesni už mus sawo wienybe ir meile sawo tautystės. Mums reikia sutikimo ir pažinties netiktai su musu aplinkineis, ale ir su tolimesneis gaiwalais. Azijos tautos prigulinczios Rusijai dar teisybė žiamai stowi, ale ir jos greicziaus ar paskiaus, drauge su apszwietimu, kokio negalės jiems waldžios uždrausti, atsibus ir atgys tautiszka dwasė, pō kam jie lygei bus musu užtarėjais, nės ir musu užtarimo reikalą. Waidas nōkam nōko gero nepadaro. Kaip waidas lenku su lietuweis nei wieniems nei kitiems neatneszė nei jokios nau dos, bet tą waidą sunaudojo dėl sawės musu prispaudėjai, taip wargei begu tokie pat waidai musu brolu latwiu su wokieczis atnesz kitokią naudą latwiams. Waidas latwiu padawė rusams priežasti griebti privilegijas wokiecziu, o su jamis ir suraisziojimą ranku ir nēwa gelbėtiems latwiams. Paktauskiame tikrai kęgi laimėjo jie isz szwiežio ukazo? Jie tikėjosi, kad mokslawietėse paplatins wietą latwiszkai kalbai, bet pasirodė, kad toksai pasitikėjimas — tai pačoce, ant ledo budawoti, nės geradėjai jau sumažino skaitlu mokslawiecziu latwiszku. Potam reikia laukti, pareis ir kitokios supratime rusu geradėjystės: irengimą draugycziu, jei isz sykio neuždraustu, tai apsunkins, tautiszkos szwentės, su siwaziņėjimai greicziausei gal bus uždrausti. Laikraszczej wyresnybinei jau kwieczia pulkus juodwarniu ir wanagu isz sawo wiengencziu, idant jie lėktu dėl apēmimo urėdu ir piningawimo. Zinoma kad wietinei gaiwalai: wokieczai, latwei, lywai ir igaunei turės apleisti wietas dėl tu atėjunu. Jei wokieczai Wokietijoje yra musu neprietelei, tai Rusijoje ju tikri reikalai liepia buti musu ir kitu gaiwalu draugais, jei da dabar to reikalo nesupranta, tai dėlto kad tikiasi ir taip no wyresnybės ką nors iszderėti. Lenkai, kitur, gal ir galėtu buti musu neprieteleis (po waldžia federatywiszkos Austrijos ar Suwienuotose walstijose Amerikos), ale Rusijoje ju reikalai iszlaikymo tautystės ir musu padėjimas wienoks

yra. Juo daugiaus bus gaiwalu suprantanciu reikala susi wienyjimo, tai ir syła prispaudimo mažintiesi turės. Teisybė, kad sutartis su rusu wyresnybe galėtu taip mums kaip ir waldžioms galėtu buti naudingesnė, ale no musu kaltė, jei ta sutartis neyra galima, jei prižadams wyresnybės wierti negalima. Keturdali amžiaus klausėme prižadu, ale wietoje ju iszpildymo wis naujas prispaudimas dėl musu downotas buwo kaipo užmokesnis už musu pasitikėjimą. Tolaus jau rodosi tuomi kelu waiszczioti negalime, laukti ilgiaus yra sunku, nės gywenime tautu kožna adyna yra brangi.

Pabaiga bus.

TELEPATIJA

[Magija, Raganybė ir Spiritybė.]

Pagal Karoli du Prel.

(Tąsa.) *Raganos ir Medium.* Atsitikimai tankei juos pawionam imant yra žmogui neaiszkus, ir szwieša i ju tarpą krinta, kada mės mokamo atrasti ju gentytę su kitais atsitikimais, prie ko tai, kas galėtu buti parokuota už patyczias, ausimeta szalin. Widuramžei wisą iszguldinėjo ant pamatu tikėjimo, už tai tuomet žmonės ir raganybėje regėjo ty czu apwertimą mystiszku gabumu ant pikto. Nei baltoji magija szwentuju, neigi juodoji kerėtoju ir raganu negalėjo buti tikrai iszguldoma, neatskiriant jūju no tuometinio tikėjimo sistėmos. Taip pat ir szendien yra su 'medium'; musu dienu gamtažinė nepripažysta, jog mystika yra galima; czia berots nėra sznekos apie netikystę kaip kad widuramžyje, ir ty czioji wartonė mystiszku gabumu eina szalin; wienok medium yra apskelbiami tankiausei už apgandinėtojus ir wilugius. O atsiradus raiszcziui pagretumo tuose atsitikimuose, jau mės juosistengiame aiszkiaus suprasti.

Nėra dėl atminimo sunkesnės myslies kaip kad pajiegos žmogaus. Kas neskaitęs yra senu rasztu apie raganas arba nematęs nei ant sawės atjautęs nors dalymis iweikimą pajiegu, kokios apsireiszkia medium'e, gal ir priesztaraus tam kad ten apsireiszkia tamsios ir nesuprantamos pajiegos; bet ne tie, kurie bus tuose daigtuose sziokie-tokie žinowai. Juk negalime priežasti raganawimo jieszkoti welniuose ir pikt dwasėse arba nors Diewe; už taigi žmogiszkas prigimimas pats turi buti židiniu mystiszku gabumu, juodosios kaip ir baltosios magijos. Widuramžiuose magija padalyta buwo ant Diewo ir welnio, kaipo dwieju szaltiniu dėl igijimo mystiszku gabumu. Feudivir sawo raszte apgarsintame 1763 m. apie 'wartonę kalninės ir lauminės ryksztės' sako sznekėdamas, ar jos gabumai no Diewo ar no welnio paeina taip; yra tai teisybė, kad welnias, kurs prigimimą noringai sukraipo ir nori Diewo stebuklus pamėgdžioti, turi czia sawo darbą; ir czia jis stengiasi gerą sutrikdyti ir žmones iwesti i prietasrus'. Bet juodoji ir baltoji magija neatsiskiria sawo kilmėje — ju szaltiniu yra žmogiszkas prigimimas; skirtumas gi ju randasi tik linkmėje mystiszku gabumu ir ju pasinaudojime Rasdami skaitymamislū, tolregystę, tolweiklybę, dwieiwystę ir tt. wisose szakose mystikos, nors ju mēris nesusieina, turime pripažinti su Agrippa isz Nettesheim, kurs raszė in Aurėliju isz Aquapendentės: 'Newalė mums yra jieszkoti pirmapradžios taip didžiu (magiszku) operacijū kitur kaip sawyje'. Nos habitat, non Tartara, sed nec sidera coeli, Spiritus in nobis, qui viget illa facit.

Hartmann sako; kad szwentieji ir uolausieji sunus ir dukters bažnyczios *povyziuje* su wis tokius apsireiszkimus turėjo, kaip kad buk su szetoniszka pagelba weikianczios raganos, dwasiu užžadėtojei arba banitytojei ir spiritistai, o ju ir pati bažnyczia kaip kada duoda toki objektywiszką nutarimą Taip Bonaventura raszo, kad yra galima buti szwentu, be mystiszku gabumu, ir galima turėti mylistą tu gabumu, ne-

ėsanť szwentu; jeigu butu kitaip, priduria jis juokdamasis, tai turėtu buti buvęs szwentu Balaam, o juk ir jo asilėnė, kuri matė aniuoľą.

Ar imsime senowės apsėstuosius žmones ar widuramžines raganas ar naujagadyniskus mieg-eiwius [kurie miegodami waiksčioja] ir medium, wisi turi esybiskai lygius mystiskus gabumus. Gabumai gi žmogiszko prigimimo yra sužiniszki ir be sužinės, o ju wartonė gali buti patyczinė ir netyczinė. Už tai yra kanczweiksli ir darbyweiksli mystikai. Mystiskus gabumus patuoľaik moksliszcai netyrinėtus nėra galima tycziomis wisuomet pasinaudoti, ir tik indiszki mokinei sistėmatiszkai tame mokinami buwo. Tiek tik jau yra aiszku, kad sužinė ir patyczios nesiranda tarp apsėstuju, raganos turi atnaszią didžiansią weiklybę, o medium ir miegeiwei stowi ju tarpe. Czia jau ir pasiaiszkina didumas pasiklydimo widuramžiuose: ten jeigu tik apsėstuosius mislyta ėsanť kanczweiksleis, o gabumai nakti-eiwiu ir medium buwo laikomi sužiningais ir patyczineis, taip kad juos sulyginta su raganomis ir myriu korota drauge su tomis. Jeigu kas tuomet pasinaudodawo mystiskas pajiegas neprigulėdamas prie bažnyczios, sakoma buwo, kad jis jas igiio per atsimetimą no tikėjimo o sądorą su welniu. Jeigu balťoji magija atsitiko tarp uoľuju, tai jie buwo ją gawę ingydami mylistą Diewo; jeigu ją užtikdawo tarp nediewingu tai buwo jau juodoji magija, kurią jeigu tik welnias galėjęs suteikti, o tokios mislies buwo ir paczios raganos. Norėdami gi iszguldyti esybiską lygybę gabumu abiejuose skircziuose, griebėsi i žodi Tertulliano, buk welnias ėsas bezdžionka Diewo, kuris jo darbus pamėgdžiojās.

Tokiu tai budu mystika tapė sumaisyta su tikėjimu ir netikyste, nors ji su tuomi wisu neturi nei jokio susitikimo. Szios dienos kwizijologai taipogi papuolė i klaidą tuomi, kad jie deda swarbumą tankiausei ant ligusto prigimimo tam tikru žmoniui, kaip kad widuramžiuose wisą perswėrė tikėjimiszkos paszalinės aplinkybės. Bažnyczia tai nors nepadawė i abejonę pacziui mystiszku atsitikimu, nors juos iszguldant kreiwai — Mergė isz Orleans sudeginta tapė kaipo ragana už tai, kad turėjo apsiraiszkimus ir praneszimus, o Teresija isz tos paczios priezasties tapė parokuota i puľką szwentuju; o szios dienos mokslininkai mystikuose nori regėti tai pasiuťelus tai sapnius tai blykszlingus arba hysteriszkus, nuomirulingus ir tt. dėlto kad apsėstieji, waidylregei, hysteriszki, ekstatikai arba stabmyrei ir tt. turi nekurias žymes anuju.

Jog ir raganos dauginose atsitikimuose, kokius antuju galima yra pastebėti, yra kanczweikslės esybės, pasiaiszkino naujei atitikus magnasybę ir miegeiwybę. Jau pats Mesmeris suprato, kad jo iszradinis meta spinduli i tamsias ir nesuprantamas gadynes senowės ir widuramžiu, i orakulas, sibylles, pranaszus, kerėtojus, magus, teurgus ir daimonirgus, nės czia yra tik atmainos mieg-eiwybės. O Ennemoseris eina tolaus ir sako: 'Mesmeriszkas lignonis tankei su wis prilygsta raganai, ir jis ar tokiu yra, arba ragana nėra kuomi kitu kaip tik mesmeriszku lignoniu'. T. b.

BAJORAS IR MUŽIKAS.

Wienas ponelis dailei gyweno
Sawo dwarelyj no seno.
Kada mužikai dar jam tarnawo,
Tai dwareą taisė rankomis sawo;
O kad pritruko ranku mužiko,
Tas puikus dwareas pamažu nyko. —
Ponas Motėjus sunu turėjo,
Ant kurio daugel piningu dėjo,
O tuos sukrowė wien per wargdieni,
Ką czia sakyti — tai žodžei seni!
Bet nekšzas sunus mažai atbojo,

Tėwo piningus swėto teriojo.
Tapiosgi sunu turėjo mužikas,
Waikas jam sweikas kaip kad ridikas,
Wis prie kningucziau norą jis turi,
O kad i rasztą koki waiks žiuri,
Tai akys dega; matyt, kad nori
Palikti žmogum — mislis juk dori.
Musu mužikas sau galwą kaso,
Tai pasijuokęs už usu tąso.
Butu jam meilu sunu matyti
Didziui szwiesunu; nor tai bandyti!
Bet kur czia eiti, ko pasiklausti,
Kur sunus mokslą galėtu gauti?
Ponas Motėjus arti gywena,
O no baudžiau w pažintis sena,
Tai wieną dieną ten nukelawo,
Ir pamatysim, kaip žinią gawo.
Ponas Motėjus žmoni pamatęs,
Jo nesweikino; mat pons papratęs,
Kad žiamai žmonis pasikloniotu
Ir ponui ranką tik pabuczuiotu.
Musu žmogelis pasikloniojo,
Priesz poną didžioj pakaroi stojo
Ir taip snekėjo: „Mielas poneli,
Duok rodą gerą, noriu waikei
Ing mokslą leisti; juk jus žiniunai
Daugiaus iszmanot neg mes tamsunai”.

„A, sunu nori mokslan iszleisti;
„Ar werta sziochio dalyko geisti,
„Jau daktaru gan yra ir pilozopu —
„Mums szią gadynę dar reikia „klopu”,
„Kurie žiamę iszdirbtu, akėtu,
„O ne gimnazijoj dyki smirdėtu.
„O tai ant galo ir nepritiktu,
„Kad žmonies waikas mokintu liktu.
„Gan daug musiszkiu yra mokintu,
„Galas, kad žmonys mokslus gaudytu!”
Mužikas wėl nors nedrąsei tarė:
„Mano waikeis yra kaip marė,
Kurioj galėtu daugel patilpti;
Toksai žmogus negali silpti,
Bet protą sawo turi auklinti
Ir mus wargdienius no wargu ginti.
O kas atsieina tos nelygybės,
Tik atsiminkiam žodžius Szwiesybės,
Matai, kad mokslą Kristus pats sėjo:
Juk žmonės lygus, — wisiems kalbėjo”.

„Tais sneki!” tarė pons isirėmęs,
„Nedaug atnesztu dėl sawo žiamės
„Toksai waikinas swetur angintas;
„Jis tarp swetimu bus panėkintas,
„Jeigu sawopai norės snekėti
„Ir apie sawo žmones kalbėti.
„Užtarytoju jau panorėjot,
„Ant tokios szendien mislies atėjot!
„O kada ponas užtarinėjo,
„Mužikas prieszais ponui juk ėjo!”

„Pone meilingas, mės wis kentėjom,
Juk ir po ryksztėms kantrei tylėjom...”

Ir tai pasakęs akis nuleidė,
Akyse waizdai skaudingi skraidė;
Gal seni kaulai jam paskaudėjo,
Kada senowės ryksztes minėjo.
Pons kelis sykius nosi nuszluostė,
Ir gi taboką cziaudėdamas uostė.
Mat jam nebuwo ką jau sakyti,
Reikėjo norint nosi szluostyti.
„Na, kaip sau nori, taipo darykie,
„Tik paskui, praszau, sawęs negraudykie,
„Jeigu isz waikio bus jautis tingus”....
Pasijudino žmogus wargingas,
Nės žodžei pono wargdieni smeigė.
O atsiginti wargdienen istengė,
Nės ludytoju jojo teisybė,
Kuri taip žuna swėto pľatybėj.
„Pone, tu tarei kad szirdis mano,
Kas iszkilminga, to nenumano;
Wienok ta szirdis aszaroms grudyta
Liko augsztesneis jausmais padabyta
Ir liepia dwasei daugians rupintis,
No prispaudėju teisingai gintis.
Mat mės nekalti, kad grinczia juoda,

Mės neturėjom turtu aruodą,
Kurie galėtu namus dabinti
Ir kaip kad ponus mus palinksminti;
Nės tik dėl ponu mėš dirbom, arėm,
Wisas grožybės dėl ju padarėm,
O mums jei teko duona bėralinė,
Tai dar wadincs gera gadynė!
Pone, dar szirdis musu mok jausti;
Jusu baudžiauos galėjo spausti
Kuną, o dwasė liko kaip balandis,
Kuris lekioti gali i padanges
Ir sau ateitę geresnę rasti.
Jus to nenorit juk nei suprasti.
Pakol mus jungas ponu slogino,
Tol ir gywenims mus wis wargino;
Bet kad igysim mokslo szwiesybę,
Tada pažinsim tikrą luosybę.
Už taigi waiką sawo mokinsiu,
Lietuwiszką jame dwasę gaiwinskiu,
Kad bus mokintu ir pilozopu,
Kaip jus wadinat, lai bun tarp „klopu“,
Tegul negeidžia angsztu urėdu,
O lai gywena tarp musu bėdu,
Ir sawo mokslu mus bėdas waro,
Ant szwiesos akis tamsiems atdaro.
Taigi mėš norim wisu lygybės,
Nenorėdami turtu daugybės,
Tik tegul wisi ing darbą eina
Ir tegul turtas žmogaus nemaino“.
Nutilo. Ponas jau netriwojo,
Isz sawo wietos kada pastojo,
Ejo i widu; o žmogus palikęs,
Kaip kad iszjuoktas, nėkam netikęs
Kelawo kaimon. Ką prižadėjo,
Greitai iszpildė, ir nesigailejo,
Nės waikis dorai labai gyweno,
Daugel priėmęs dwasiszko peno
Nei sawo wardo neužsigynė.
Džiaugės isz tokio žmogaus tėwynė.
Ant galo likęs geru gydytoju,
Apsigyweno namuos gimdytoju
Ir drauge kėlė wargdieniu wargą.
O wargu daug juk ant swėto margo.
Kaip anam ponui sopulinga liko,
Kad iszėjo žmogus isz tarpo muziko,
Ir wargszus brolus wisur gelbėjo,
Ir ju szirdyse szwiesybę sėjo.
Aglė.

Apie SUSIWIENYJIMA wisu LIETUWININKU.

Dalykuose susiwienyjimo tuomi tarpu yra wisur isztyrinėjama mislis brolu lietuwininku, idant butu galima suszaukti pirmą delegatu susirinkimą. Komitėtas swiwenyjimo lietuwininku isziuntinėjo atsiszaukimą i draugystės lietuwininku Amerikoje užklaudamas ju atsineszimą prie to swarbaus klausimo. Czia paduodame aną atsiszaukimą.

„Naujorkas, 8 d. gegužio 1886. Mieli brolei! Lietuwiszkoji gentė, ar mėš aki nukreipsime i Lietuvą po waldžia maskolu ir wokiecziu, ar wėl dirsterėsime i sawo tarpa Amerikoje, turi daug nužiaminimo kentėti. Ten, Auropoje, ponai ir wyresnybė musu tėwus ir brolus, motynas ir seseris persekioja ir žudo, o czia, Amerikoje, kitos tautos mus lietuwininkus beweiķ už nėką laiko, nors mėš nėkur nėsime nei prastesneis nei gi menkesneis už tuos, kurie mus persekioja ir nėkina. Toks gi musu giminės nužiaminimas isz ko pacina? Pirmiausei isz to, kad mėš wienybės sawo tarpe neturime, o paskui dėlto kad mėš esame mažai apszwietę ant galo dėlto, kad neturime nei koku irėdniu, kurios galėtu gaiwinti lietuwiszką dwasę, lietuwiszką stiprybę, lietuwiszką sutarimą. Sau gero nedarydami nei apie sawo reikalus pasirupindami mėš swetimiams tarnaujame. Bet jau to tarnawimo Lietuvai pakako. Czia, Amerikoje, mėš esame polytikiszkaï walni, ir czia galime dėl sawęs daryti, ką norime ir ką istengiamė. Lietuwiniškai Naujorke dabar in toki parėjo supratimą, kad lietuwininkai istengs ant swėto sawo wardą pakelti ir sawę reikaluose tautiszkuose ir apszwietimo pagelbėti tuomi, kad padarys ant wiso swėto susiwienyjimą lietuwininku. Toki susiwienyjimą gali padaryti tiktai wisi lietuwininkai. Už tai susirinkime L. Balso draugystės d. 17 balandžio 1886 m. tapė iszrinkta žiamiaus pasirasziszioji komisija dėl pajudinimo wisur gywenancziu lietuwininku, idant prisilenktu prie užmanyto weikato, Ne

yra abejotina, kad musu brolei supranta labai gerai wisą iszszaszumą ir swarbumą tokio darbo. Jeigu koznas lietuwininkas i kasą susiwienyjusiu lietuwininku imokės per metus nors po 1 dor., isz to pasidarys milžiniszkasuma, kurią bus galima apwersti ant Lietuvos reikalū nutildymo, pagal sutarimą wisu lietuwininku. Dėl geresnio kontrolawojimo wedimo tu reikalū bus isz tu wietu, kur daug brolu draugėje gywena, delegatai siuncziami i susznekėtą daigtą; czia delegatai susirinkę apszudys swarbumą wisu reikalū ir padarys Istatus dėl wisu susiwienyjusiu lietuwininku. Pastanawyjimai delegatu turės buti iszpildomi per tam tikrą Komitėtą, kurs bus iszrinktas isz suwaziawusiu delegatu. Bet pirm ne kad bus galima suszaukti pirmą delegatu susiwiawimą dėl apszudyjimo czia paminėtu reikalū, reikia žinoti norus wisu lietuwininku; o labiausei miela yra žinoti misli draugystės, ar draugystė isz sawo pusės parems tą užmanytą weikalą ar wėl ji atmes, ir taipogi ar draugystė norės isz sawo tarpo iszrinkusi delegatą siusti wietą priskirtą pagal wisu sutarimą. Mės isz sawo pusės paduodame Szenandori kaipu widuri Amerikoje gywenancziu lietuwininku dėl pirmo delegatu susirinkimo. Mės wisai neabejojame, kad liet. draugystė... bus taip meilinga perkratyti szitą reikalą ir duoti kuomi weikiausei atsakymą. Gawęs atsakymą no draugystės komitėtas swiwenyjimo lietuwininku pasirupins paduoti tolimesnias žinias apie czėsą susirinkimo delegatu ir wietą dėl to ir tt. Praszydami nuoszirdžei warden brolu Naujorko ir tu, kurie jau prie to weikalo pasirodė priankus, idant draugystė neatmestu szaktai tą dėl wisos Lietuvos taip swarbu užmanymą, o ji isztikrai perbandžiusi duotu aiszku atsakymą. pasiliecame meilingai sweikindami brolus: Wadowas P. Pasiackas, už sekretoriu A. Anskaitis“.

Apie atsakymus 7 draugyszciu, i kurias tas atsiszaukimas tapė nusiustas, pasznekėsime kitam daigte.

Szenandoris, 22.V.86. Wieną karsztą nakti dzukelui Malinauckui saldžei po alucziui užmigus kas-žin koks juokdaris iszszeszęs isz palowės skrynutę laukan sudaužė iakmeni, o radęs anoj tarpskuduri su 145 dor. pranyko. A. Maliszauckas, kuris jau pirmiaus apsigarsino agentu kokios burtininkės, prižada sawo prieteliszką tarnystę apwogtam dzukelui, ir suraminęs, kad žinorka stebuklingu budu peiwersenti wagi sugražinti pawogtus piningus, kelanja pas sawo susznekėtą žinorką bobą. Burtininkė atėmusi no Malinaucko \$ 5 pasakė, kad po kėlu dienu wagus atneszės piningus. Jau dwi nedėlės kaip nabagėlis nekantrei laukia atneszant piningėlu, o wagus bet dar nesiskubina juos atneszti. Maliszauckas kalbina antru sykiu eiti pas tą bobą, bet nežinė ar dzukelui nebus jau per daug, nėš koznas žygis kasztuoja iki \$ 10. Maliszauckui kaip matyti tolaus pasiseks gerai tasai „bussines“, nėš kaip girdėti burtininkė jam moka po 2 dor. už kozną atgabentą jai nėktiki; tik rektu pasirupinti wagu daugiau priwaisinti ir pasirupinti apie ką kitą, žinoma 70 dor. padėti kur po patalyne ir... Negalima suprasti, ar Maliszauckas tikrai itikia i tokius burtus, ar gal tik dėl uždarbio apsigarsino pagelbininku burtininku; man rodosi, kad ir tamsiam žmogui reiktų atsiminti pirmą prisakymą Diewo. Bet gal jau ir tiejie prisakymai nuplaukė su alumi; argi tai priguli krikščioniui tokią kupeczizę warty? Kas-žin kad Pauksztis nulėkęs isitaisytu banką su ta burtininke, bene ana nuburtu, ar ilgai dar jo kuilysdwesuos. M. Juszka.

Atwira gromata kn. A. Warnagiriui ir J. Paukszeziui.

Po paslaptinio iszswaziawimo kn. Warnagiri isz Naujorko musu brolei pasibko labai susiarzinę tokiu negražiū darbu kuningo, kurs nepasakė teisybės, dėlko jis czia nenori ar negali pasilikti, nors buwo lietuwininku susirinkime kelomis dienomis priesz sawo iszkelawimą, ir kas dar yra arsziau iszswaziawodamas neiszdawę parapijai rokundos isz piningu, kuriuos rinko dėl statytinos Naujorko lietuwiszkos bažnyczies. Mės buwome dėl kuningo, koks pas mus kuomet butu, supirkę reikalungus gywenime daigtus. Nugis i porą nedėlu ateina gromata isz Freeland, kur kn. Warnagiris buwo apsitupęs, pagal žodžius wieno kuningo, ant Paukszezio tuszeziu klausiniu, atėjo gromata i paszalini žmogu o ne i komitėtą parapijos, idant ans emės ir kuningo Warnagiri ir — tik girdėk — parapijai prigulinczius daigtus ten nususti. Dagirdęs komitėtas parapijos apie taip begėdiszką reikalawimą Warnagiri, kurs ir su lenkais susisėbrawo, neraszė kuningui, kad jis sawo daigtus gū atsiimti kaip nori, ale parapija sawo daigtus jam dowanoti negali. Po to komitėtas daigtus parapijos sudėjo i krautuwę, o kn. Warnagiris atwaziawęs i Naujorką, kur gėdyjosi susiķti su nu-

skriaustais lietuvininkais, slaptomis išsiwežė savo baldus. Ant to wiso nepasibaigė tas dalykas. Neilgai laukus Warnagiris atraszė lenkiską gromatą, nors mažai lenkiskai mokėdamas, i komitetą (Džiankaucką, Awiziėni ir Pasiacką), kad jeigu jam nebusė daigtai parapijos nusiusti, jis komitetą apskusęs už — girdėkite — iszrubawojimą jo gyvenimo wertybėje ant 250 dor., nei neatsimindamas, kad parapija jau senei tai su juomi padaryti turėjo už kolektywotus piningus, jei nebutu pasigailėjusi jo kuningystos. Ot ir turime gerus darbus kuningo, i kuri mės buwome pasitikėję kaip i szwentąjį, nežinodami, kas po jo skura yra. Ir negana to wiso. Kuilažentis Pauksztis wisai kaip bjaurdamas lietuwininkus žinoma ir czia įieszkojo sutru, ir wietoje ką jis butu rasęs, kad Warnagiris Naujorke lietuwininkus atszaldė ir iszkrikdė ir juos wisai kaip suwedžioio ir kad dar žada prową užvesti, ant gašo kad wisus iszwadino parmazonais ir razbaininkais, pats tu wardu wertas, sulyginant Warnagiris bewiek su szwentu Petru, o lietuwininkus randa esant pawarguseis, prasigėruseis, netikėleis, ant galo kad Szlupui patekę parapijos piningai. Skaudu mums yra kad tarp lietuwiszku kuningu toks žmonių skriaudėjas galėjo atsirasti; jis sawo darbais czia daugybę žmonių wisai no bažnyczios atszaldė. O wėl gėda yra Lietuvai, kad aną paiką antrą lietuwininku ardytoją su bėliu lizdu pagimdė; ale mės tikime, kad kaip Twarauką utėles, taip Pauksztis bėkės sukutens. Teisybę apgarsiname dėlto, kad pats Warnagiris ir Pauksztis sawo darbais mus spiria; kad jie nebutu garsinę neteisybės, mės butumėme kaip sawo wiengenczių pasigailėję, nors jie sawo brolus panėkina.

Kamitėtas Naujorko liet. parapijos.

Naujorko krauczių streikas.

Pirm poros metu czia pradėjo atsirasti gana daug žydu krauczių, bet iki sziems metams nėks apie pagerinimą sawo buwio nesirupino: kožnas dirbo, kur buwo kiek darbo, i tai nežiurėdami, kad sawo darbu no anksti isz ryto iki wėlai jau wakare, nors bossams kizzenes pildė, patys tik-tik duonele pelnė. O szii metą, kaip wisoj walstijoje, taip ir tarp žydu krauczių paputė nauja dwasė. Pasidarė unija tarp darytoju skyļu. Ir krauczių pasidarė unija emė reikalauti sutrum pinimo darbo czėso prie padidintos algos. Bet toks reikalawimas darbininku buwo bossams peilu po kaklu. Bossai pasidarė sawo unija, idant darbininkus prispirtu dirbti taip kaip kad buwo pirma dirbė. Pirmiausei jie užsėdo skyliniams ant sprando norėdami juos po sawo waldžia igyitie, o kaip už tuos emė darbininkai užstoti, bossai uždarė darbwietes, kaip jie sako, dėl parėdko, pasitikėdami, jog darbininkus iszalkinę prispirts gryžti i darbą su nusižiaminimu. O kaip yra su musu broleis lietuwiszkais kriauczeis?

Kaip tik žydu bossai unija pasidarė, Kawalauckas pasirupino lietuwiszkus darbdawius kuomi greicziausei prie anu prilipdyti; nesakydami darbininkams nėko susirinkę rodawijos drauge su žydais, kaip galėtu no darbininku dar didesni procentą pelnyti. Kaip ganytojas Kawalauckas, kuri darbininkai mat patuolaiik neistengė nuszeriti i kuriams darbininkai dar negana kizzenes pripildė dėl iszbarstymo lietuwiszkos procios tarp lenku ir žydu, porą bosselu priwarė prie žydu unijos, jau kiti kaip awelės wienas po kito ėjo žiurėti, kas ten darosi, ir kas nenori daugiaus pelnytie isz swetimos procios? taip tai darbdawei su žydais kupeziawo musu brolus, no kuriu tik duoną ir turėjo. — Darbininkai nugirdė, kad czia darbdawei ne ant gėro paslaptomis su žydais sėbrauja, pametė darbą ir tuomet pasidarė pirma krauczių 'kumpanija', ant kurios ir szendien darbdawei tebegalanda dantis; ale ir darbininkai dar tuomet nesuprasdami sawo padėjimo 'kumpanistus' iszskyrė isz sawo unijos. Darbininkams tik dabar akys atsiradė, kada darbdawei sawo darbwietes uždarė; dabar rengiasi dwi naujos sđdarbystos draugystės isitaisyti ant socijalistiszko pamato. Jeigu darbininkai turės gerą supratimą, weikei wisi ju takals nueis, ir patys turėdami sawo maszinas, patys dirbdami, ką uždirbs, tai turės, nereikalawdami darbdawiams mokėti 'procentus', kaip tai wadina darbdawei dali uždarbio darbininku, kurią i sawo kizzenę ikrauna. Dabar yra tik du kelei pagelbos darbininkams: ar darbdawei turi klausyti ju parėtko ir mokėti tik, kiek darbininku unija priskiria už teisinga, ar darbininkai turi darytiesi sđdarbystos draugystes. Ar taip ar anai, ale darbdawiams bus wis jau nūlaužyti ju žydiszki ragwzei. Nedarbininkai pradžių padarė, o patys darbdawei jeigu darbdawei butu pasirupinę apie laimę darbininku jie butu pasistenge isz warehouses brangesnius

darbus gauti ir brangiaus darbininkui mokėdami butu ir saw daugiaus pelnė. O dabar pirmas sykis tegul buna ir paskutinis! kad darbininkai dabar gerai iszsilaukus, nėkuometgi darbdawei nebeapsidrasins darbininkams neteisybę daryti. Už tai wisi kaip wienas stowėkite, darbininkai, nesuilskite, o isztriwokite iki galui geram! Darbininkas.

Kaip Lietuwoje PONAS gywena.

Marszałka Puzinas yra apsigywenęs Kauno rėd., Panewėžio paw., Gruzių dware, o parapijoje Waszku; tas pone-lis paėina isz kuningaikszczių nupuofusios giminės, ir gal nebutu pasisekę jam tiek waldžios ant wargdieniu turėti, kad nebutu gawęs downomis Gruzius no sawo giminaitės Staszaukskėnės, kuri tą dwarą igijusi buwo per aszaras ir prakaitą žmonių laike baudžiawos. Puzinas no tėwu nėko negawęs buwo laimingas szitiek turtu apturėdamas, ir kaip ponas pradėjo skriausti žmones. Darbininkui ten patekti yra lygu kaip i peklą, nės ten jis nebus pagailėtas nei ligoje nei bedoje; walgi geresni gawna szuwa pas žmoniszką ukinišką, o ten galėk Diewe duona supelėjusi, ir tai ant swaru duodasi, wirašas blogiausias. Darbininkui apie atilsi nėra kada nei pamislyti, nės akonomai ir pats ponas wienwal ten gainioja naktymis ir patys laksto ant suktyszczių. Puzinas bjaurėi pasielgia su turtu naszlaiczium, kuriu yra apėkunu; ten kad jie ir be duonos butu ir je aptaiso ar žiemos laike suszaļu, jam tas nerupi, naszlaiczium piningus apwerczia ant sawo reikalų ir labai retai atsimena nusiusti ant pragywenimo. Antai Ruczioniu dware, mirus tėwams, apėmė tas bediewis užžiurėjimą waiku ir ju turtu; o kas iszėjo? Likosi dvaras supustytas ir wisos trobos, miszkas iszkirstas ir parduotas už menkus piningus, kuriu naszlaicziams netenca matyti, nors Puzinas wisiems giriasi, kad dėl naszlaiczium jis tiek gero daras! Su waikais gi taip asieina nedorai, kad baisu ir sakyti; nors yra isz ko pragyweniti namie dirbinėjant, waro juos ant tarnawimo kitiems sakydamas, kad užaugusiems jis duonos neduosęs; o kad su aszaromis jam tada sako, kad tai ne jo turtas, gawna atsakymą, kad dabar kaipo apėkunui jam wiskas priguli. O skolu ponas Puzinas turi i 200.000 rublu. Girdėjan, kad paskolinęs no wieno žydelo Panewėzyje 600 rbl., neaitdawė žydui nors tas jau kelis sykius buwo prasšęs. Ant galo žydas atėjo su sawo draugu, ponas pareikalawo wekselo; gawęs Puzinas wekseli grėbė plėszti, czia žyda isz wisos gerklės suriko, ai! wai! ką ponas darai! Nebuwo ką weikti, reikėjo piningus sugrąžinti ir keletą rublu wirszaus uždeti, kad žydai tylėtu, nės ir taip atsirado po langais wienas ar kitas akywas. Su žmonėmis ar taip pat daro, kad žiamės szmotą parduoda, ir kur atsiranda kwailesnis, tą apgauna, piningu ir žiamės žmogelis negauna. Už paweiksłą statau iszpardawinėjimą Szunkiszkiu dwarą, kur daug perkanczių pasiliko apsuiktas. O wienok Puzinas tankei yra bažnyczioje, meldžiasi su pakeltomis akymis i dangu ir iszweizdi kaip doriausias žmogus, kurio duszelė balta kaip plūnksnos gūlbės; o czia tuom tarpu welnias už apikaklės tupi. Po szonu bažnyczios pastatėkareziama, iwedė biljardą ir mokina žmones ten loszti ir gerti; jis kareziamu turi 3 ar 4. Waszkuose yra pastatyta kareziama ir ant kito pusgalwio žiamės; su tuomi snarglu Puzinas sėbrauja ir mokina tą sukti; to prawardė yra Dokalskis. Tas pats pusgalwis yra užžiurėtoju ir Ruczioniu dwaro, kur su marszałka podraug pildo sawo kizzenes naszlaiczium piningais. Juokingas ir begėdiszkas yra jo apsiėjimas su darbininkais. Atradęs žmones prie lauko darbo pyksta, jeigu priesz ji kepurės nenusiima ir rankos nepabucziuoja; tada durnas ponas eina kepurės no galwu numesti, iki darbininkas pasidrasinęs grėbia muszti ponpalaiiki. Musu kraszte galima sakyti bajorai yra prasiskolinę ir prasigėrę, ir juos galima yra parokuoti i kraugėrius, kurie ėda kruwiną procę wargdieniu. Duok Diewe, kad musu kraszte užtekėtu saulutė szwiesybės ir walnybės, kad darbininkai iszsiluosotnu isz kraugėriu ranku, nės tuomi tarpu graudu ten ir žmonės pawargę, o apszwietimo nei matyti, tik tamsu ir aszaruota. Puzinas pasirupino apie dar didesni žmonių tamsinimą, gelbėdamas irengti Panewėzyje maskolu realinę mokslawietę, kur nei parėdko nei geru mokintoju nesiranda: wisi tik ar girtuoklei ar kwaili wyresnybės tarnai. O jeigu ten kur pasirodo lietuwiszkas rasztas, Puzinas gatawas butu ji ir tuos, kurie skaito, dantymis suėsti. Nors jis pawirswutiniszka pasirodo puslietuwiu, ale kad žinotu, kas raszo i Auszrą ar į skaito, tuojau rusu wyresnybei pranesztu. Kad tokiu ten pongalu neliks, bus tarp žmonių ir turtu daugiaus o ir mokslo, o tuomet ir Lietuvai patekės saulutė. Aglė.

Szenandoris 22 geg. Sziąnakt labai wėlai buvo girdėti riksmas sumiszę drauge su keiksmas aplink Kreiweno ar Ambraso saluną, ir bene 3syk iszszauta isz rewolwerio; tarp tu waidininku buvo girdėti balsai Elengnon Bossu, bet tos wainos priezasties isz tolo negalima buvo gerai atspėti. Tik tiek dawėsi suprasti, kad ta kowa Bossu bene tik su lietuwininkais kelama buwo. Bossai Elengnon jau bewaik yra wisiems žinomi kaip garsingi pardawėjai darbo, tai už piningus tai už porą kwortu 'brandy', o ipaczai p. Brofalus, kuris drysta ir isz kitokiū dalyku imti paklanus no bėdno darbininko. Už tai brolei lietuwininkai, kurie gerai žinote tos subatos nakties pesztyniū, idant teiktumėtėsi iszaiszkinti apie tai skwajeriu Manangans, kuris ir pats girdėjo szowimus ir riksmus tuju nedoru Elengnon kirminu. Ponas Manangan žada dawanoti \$ 5 tam, kuris jam wiską apreiksz apie tos nakties atsitikimą, nės czia ar tik nepakilo waidas isz tos priezasties, kur anie už geras dowanos blogą darbą igijo ar gal ir kitam wisai atėmė. Kaip girdėti Philadelphia & Reading Collieriese bewaik kožnam tik per paklanus darbas yra gaunamas; idant tą sistemą ungaru iwestą iszdilinti, reiktu kožnam dawusiam ateiti i skwajerio ofisą pasiskusti, o su anojų pagelba liktu ir anie bossai ėmėjai paklanu atitolinti, ir tie, kurie lenda kitam už akiu, tai tie ungarai praretinti. Apsiziurekiame brolei! M. Juszka.

ITALIJOJE mirė Agostino Bertani, drangas Garibaldi ir Mazzino, gaiwintojas anos tukstanties, kuri isznai kino aną wieszpatawimą Burbonu, didžiausias karžygyt italiszkos rewolucijos. Jis buwo 1813 m. gimęs, ir pabaigęs Paduojs mokslą medicinos buwo geru kirurgu Italijoje. No 1840 m. jis ėmė rupintiesi apie Italijos walnybę; jis drauge su Garibaldiū itaisė tukstanti žmoniu, inėmė šu jeis Neapolo mėsą ir buwo tarp 7, kurie igijo waldžią tame meste nebelikus Burbonu. Su Garibaldiū drauge jis muszosi pas Aspremonte, Varignano, Mentana ir Vogėsuose. 1860 m. Ryme ir Wenecijoje jis isteigė 'Comitati di provedimenti' dėl isznai kinimo popėzinės walstijos. No tu pat metu jis yra sanariu parlamento kaipo wadowas paczios kairės. Sawo iėėjas apie pagerinimą buwio Italijos po pasisekimo ją suwienyti jis sudėjo i kningą 'Italia aspetta'.

Meste Trani darbininkai pakėlę pamiszimą apgalėjo wiską ir uždegė sudbuti, rotužę, akczyžbuti ir teatrą. Wisi tie namai dabar guli griuwesiuose ir sako, kad ten žmoniu sudegę o kiti ten užmuszti pasilikę.

Ugniakalnis Aetna buwo smarkiam weiklume; isz tuļu kiumu aplinkėje kaip Nikolosi žmones turėjo bėgti, idant uję karsztos lawos ju neužplauktu, dabar wėl nauja skylė, 'krateras', atsiwerė, kada jau buwo mislyta, kad pasibaigė takszmas. Iszgsastingas tai gamtos apsiroseiskimas!

GBAIKAI ir turkai ant rubežiaus dabar wieni kitiems atduoda suiminius ir armijos wienu ir kitu atsitrauks nog rubežiaus. Graikijos ministerija nori no saimo gauti pasloję ant \$ 100.000.000. Mažai, ką?

AIGYPTE susimažinimas inėmimu no perkaso Suezinio numuszo žiamyn wertybę jo akciju ant 30 franku, o Ameriloje Panamos perkaso akcijos, kassyk pasididinantpaskelba apie blogą pasisekimą darbu, wėl puolė ant 23 franku.

BULGARILJOJE atidengė Michailowas sutarimą dėl nužulymo Aleksandro kuningaikszezio Bulgarijos ir jo pirmo mnystro Karawelowo; sutarimininkai kăpironas Nabokow, montenegriszkas kuningas, keli bulgarai ir montenegrai tapę wisi suimti. Aleksandras, kurs dabar kelauja per Bułgariją, yra wisur su džiaugsmu priimamas.

WOKIETIJOJE Hamburgo meste samdininkės mergos reikalawo padidininimo algos; nors isz lengwo, bet ju norai issipildę, nės labai buwosunku, nors be giminės, pragyventi už 7 markius, kad wien už gywenima ant nedėlės tos sumos pusę reikia mokėti. — Wisoj Wokietijoje ėmė girdėtis apie streikus: Saksuose Budiszino murininkai reikalauja po 25 pt. už adyną; audėjai Augsztotės Luzacijos nori

wienybėje padidinti sawo algą; Spreudorfe ir Neagersdorfe darbininkai negalėdami pragyventi reikalawo pakėlimo algos ant 15 procentu, o kad tai atsakyta wisi sustojo dirbę; Rabenawe tekintojei pametė darbą negawę pakėlimo algos ant 25 procentu; Darmstade, Oppersheime, Munchenahagene, Elbinge ir tt. wisur darbininkai reikalauja pakėlimo algos. — O su prancuzais wokieczei wėl mažu sutaria; Wokietija szaukia atgal sawo apicėrius, kurie buwo ant keloniū Prancuzijoje, taipogi kitiems kelauti i Prancuziją nepawelyja, dėlto kad prancuzai mislyjā, kad jie dėl szpiegawojimo ten einę. Wokieczai apstatinėja wasku parubeži Prancuzijos, tur buti tai yra ženklas taikos ir sutarimo?

PRANCUZIJJOJE meste Bordeaux darbininkai arklakelo sustreikawo, pradžioje ten didelis trenksmas pasikėlė, dėlko 17 tapė pasodinta i kalėjimą. — Decazevilleje kanakasytos kompanija nepristojo ant sutiktinio sudo susidedancio isz 2 darbininku, 2 delegatu i parlamentą, 2 wietininku kompanijos ir walstijimo inžinerio Lauro.

Prezidentas Grėvy ir wyresnysis minystras Freycinet, priesz supratimą ministerijos, neužtaria iszwarimą prancuziszkuprincu isz Prancuzijos, tai apsudzys pats saimas.

Prancuzijos wyresnybė popėziui prizadėjo duoti algą naujiems prancuziszkies kardiolams, už tai popėzius naujus kardiolus Prancuzijai priskirs.

ANGLIJOJE airiu reikalai minystrui Gladstone daro daug rupeszeio; jau buwo szneka, kad jis matydamas, jog jo norai neperis per parlamentą, atsisakysęs no tarnystos, bet dabar no karalėnės jis gawęs pawelyjimą po antram skai tymui billo atleisti parlamentą, dėl atsiszaukimo ant sudo wisu gywentu. — Aldershote žalnėri susimuszto su palicija buwo mat Anti-Home-Rule susirinkimas, kur kalbos žalnėriams nepatiko; szitie norėjo iszwaikyti kalbėtojus, o palicija suėmė kelis žalnėrius ir wedė i kalėjimą; tada draugai suimturėjo užsistojo už tuos, ir kad parėjo i musztynę, palicija turėjo atsitraukti; paskui 5 žalnėrius suimta.

MASKOLIJOJE Tarbatos meste tapė suimti keli mokintinei universitėto už tai, kad jie prie nihilistu priguli; juos iszwežė i Petrapilę. Nebus jau tiems gerai!

SUW. Walstijos. Naujorke Aldermanas Jaehne tapė prasudytas už paperkamumą ant 9 metu i kalėjimą.

Sedalijoje Mo Gouldas nusipirko anglakasyklas, ir atstatė wisus anglakasėjus no darbo už prigulėjimą i K. of L.

o Duluth Minn. anglakasėjei reikalawo, idant ant tonnos brangiaus mokėtu po 40 centu už iszpylimą ir tiek pat už perpylimą ant geležinkelinio wežimo; negawę to darbininkai sustreikawo; dabar žalnėri priesz darbininkus yra ten sutraukiami. O tai gadynė ir žiamės walnybė!

Milwaukės mesto roda buwoiszrinkusi komitėtą dėl iszjieszkrojimo, ar lenkas Alderman Rudinskis lenkus kėlęs in pamiszimą; dabar tas komitėtas praneszė, kad Rudinskis lenkams welyję susiorganizawus eiti priesz pabrikantus, kurie buwo prieszingi iwedimui sadyninio darbo; jis pataręs isz pabriku dirbanezius darbininkus iszwaryti ir pabrikus nudeginti. Rudinskis bus už tai atiduotas ant sudo Grand Jurės. Mažai tokiu lenku yra!

Baltimorėje 6 d. gegužės wienas lietuwis nuėjo i saluną toki, kur yra užlaikomos lėlytės ir ten jas paszokinęs užsimanė užgraiti i biljardą wienkiszzenini, o potam sawo kieszėnėje nerado \$ 20; jis yra isz Kauno rėdybos, jo prawardę nutyli. Kitą waikiną taipogi isz tos pat rėdybos, Szeduwos parapijos, Ziloniu kaimo patiko 20 d. gegužio nelaimė: jis dirbo geležiniam pabrike, ir kad neszė suleistą szpyžiū, tai sau ant koju užsilhejo ir bjaurei nudegino, aszjo prawardės nežinaw.

Ks. Massionis.

Iš LIETUWOS. Wyresnysis mokintojas realinės gimnazijos Tilžėje A. Thomas 1 d. gegužio staiga pasimirė. Ka su juomi lietuviszka rasztu draugystė prapuldė, kurios sąnariu bebudamas jis prie mažojo skaitlaus užstavinėtoju musu tautystės anoje draugystėje priklausė, ir už kurios tarpimą su duszia ir kunu neatleistinai trisė, kožnas žino. Mokintoju bebudamas jis ir lietuviszkos kalbos mokslą nudaľijo realinėje gimnazijoje. Numirėlis tapė 4 d. gegužio ant Tilžės kapiniu palaidotas. Lengwi jam teesie Lietuwoš ziamelė!

Widuryje praėjusio mėnesio nudegė Raseiniuose tuojan po pietu mažne wisa pietinė pusė mēsto. Ugnies kamanadoje bedegant nei jokio dawado nebuwo. Kol surinko arkulus, kol maszynas surado, atwažiawo be trubos prie wandens traukimo, taip kad mažne nėko negelbėjo. Sakoma buk tuomi pacziu laiku ir Sziaulei degė.

Už L. Baľsą užmokėjo: M. Glewiackas \$ 2, J. Miknaitis \$ 2, J. Szolinskas \$ 0.25, A. Lewonawyczius \$ 1.50, St. Maczinskas \$ 1, Jon. Matulewyczius \$ 2.50, W. Jablonskis \$ 2.

Mieli brole! Lietuwininkai Naujorke apwaikszeziuos su iszkilme 500metini atminimę pasigawimo krikszezionybės Lietuwoje, 24 d. birželo szimet ant 139-145 Essex Str, Supp's & Lang's Harmony Rooms. Užpraszone brolus netik musu mēsto, bet ir isz apielinkės ant tos dienos pributi. Susirinkime bus kalbos lietuviszkos, angliszkos lenkiszkos ir wokiszkos; pradžia ant 8 adynos wakare; pirm to bus paroda mēste. Ant pirmos liet. iszkilmės užpraszo KOMITETAS.

JONO BUTKAUSKO

Wynas, lagerinis alus ir biljardas
taipogi pirmos klasos cigarai,
130 Hester Str., netoli no Bowery, NAUJORKE.

Kromas ANDRIAUS KAPOCZIAUS & Co.
Parsiduoda miltai, cukras, kawa, tabakas,
kelinės, marszkinei, kalnėrei, lancugėlei
ir wisokie daigtai,
ant East Centre ulyczios Shenandoah Pa.

A. OWENS,

No 18 ir 20 S. Main str. Shenandoah Pa.

Krautuwė miltu, mēsos, szieno, taipogi ir kitokiu daigtu tinkamu prie namu ir stalo. Taipogi didelė wirtynė pigiu materiju dėl drapanu. Teisinga woga ir pigiausia wieta dėl lietuwininku. Eikit ir persikanokit!

MILAUCKO KROMAS

ant Centre str. Shenandoah Pa.

Laikan wisokiu gatunku miltu, mēsa, sudyta, rukyta ir wisokius walgomus daigtus, keliniu, marszkiniu, pfunksnu, dziegoriu, kaldru, lampu, wėdry ir tt. Kas tik ko pareikalas, pas mus ras, ir daug pigiaus wisę parduoda me ne kad musu kaimynai. Atėję apsiznaimykite!

Milauckas ir Sunus.

W. JABLONSKIO

Lietuwiszkas Salunas
czia rasi biljarda, atsigerisi wynuczio, szalto aluczio ir užsi-
rukyti gausi skanu cigarėli.
34 Hester street Naujame Jorke.

PIUS PASIACKAS

tikras agentas Singers Co siuwimo maszinu.
Lietuwininkaj noredami gauti maszinas tajp kriaucisz-
kas kajp ir del namu darbo, praszau, atsizsiaukite ing ma-
nia, o wisados pigiau pirksite. Gywenu: 68 Forsyth str. N. Y
Office 34 Union Square, N. Y.

WINCO JUSZKAUCKO SALUNAS

Czia yra prieiga lietuwininku, nakwynė, geri gėrimai
(wynas, likieris, lagerinis alus), gardus užkandys ir užsi-
rukymas geru cigaru. Naujas Jorkas.
262 East Broadway, ant rampo Montgomery str.

LEVY REFOVICZ

10 S. Main str. Shenandoah Pa.
Jeigu norite pirkti pigei ir gera tawora, atekite pas ma-
nia; asz parduodu drapanas, skrybėles, kepures, marszk-
nius ir kitus taworus dėl wyru. Tawora galima derėti; n-
tinkanti tawora atgal priimu. Tawori mano pigus per ta-
kad sawo namus turėdamas nėkam randos nemoku.

JOS. SAWICKAS.

Pirmos klasos Lietuwininku Balbėris
75 Allen Str. New York.
Praszau brolus lietuwininkus apsilankyti pas manę.

ANTANAS RETALIATA

No 77 Gay street Baltimore M. D.
Ant kampo "Gay ir Harrison street. Užsiprasze
lietuwininnus norinczius isigerti gero alaus, brendės, wyi
ir likieriu, kad ateitumėte i mano salunę, nės asz turiu g-
riausius gėrimus wisame Baltimorės mēste.

Redysteje Liet. Balso yra galima pirkti tas kningas:

- AUSZROS KALENDORIUS ANT 1885 METU --- 35.
- TEWYNAJNIU GIESME WYTURIO --- 15 c.
- AUSZRA ANT WISU METU --- \$ 3.00
- AUSZROS KALENDORIUS ANT 1884 M. --- 25 c.
- OSZKABALU DAJNOS --- 25 c.
- LIETUWISZKAS SZIUPINYS 15 c.
- DRAZDAUSKO SWIETISZKOS IR SZWENTOS GIESMES --- 15
- MIGLOWAROS DAJNOS --- 25 c.
- NERIO PAMOKSLAJ APIE GASPADORYSTE --- 25 c.
- Auszra už 1883 ir 84 po pusantro dorėlo.
- Zirgas ir waikas, wistariszka arkeologiszkas isz-
rinėjimas Jono Basanawyczius. 1885. --- tiktai 25 c.
- Auszros Kalendorius ant 1886 m. 35 c.
- Witolorauda Kraszewskio (2 kningos) 1 dor. 25
- Užduotynas (norintiems pasimokinti rokundu] 40 c.
- Abėcėla ir taip mokintuwė dėl waiku (isz kurios gali
yra iszmokti skaityti, raszyti, suprasti gamtos atsiti kimu
iszsimokint wisus poterius.] 30 centu.
- Keli žodžei apie auginima 25 centai.